

UMEGA GROUP, AB TIEKĖJŲ ELGESIO KODEKSAS

Siekiame, kad tiek **Umega Group, AB** (toliau – Umega Group) įmonėse - **UAB Hennordic, UAB Hentech, UAB Umega Agro, UAB SnolTherm, UAB Snolvalda, Walter Th. Hennecke, GmbH, Snol Therm GmbH** - tiek ir visoje tiekimo grandinėje būtų laikomasi žmogaus teisių bei aplinkosaugos reikalavimų, verslo etikos, skaidrumo, o atsakingos darbdavystės principai ne tik atitiktų Lietuvos ir ES teisės aktus, bet ir tarptautinius standartus, keliamus sritims, kuriose veikia Umega Group įmonės ir jų verslo partneriai.

Šiuos principus siekiame taikyti bendradarbiaudami su visais savo Tiekėjais, kurie, tikimės ir skatiname, išsikels tokius pat ar ne mažesnius poveikio mažinimo tikslus ir mes drauge galėsime užtikrinti tvaresnę tiekimo grandinę.

Umega Group *Tiekėjų elgesio kodeksas* parengtas vadovaujantis Umega Group patvirtintomis *Žmogaus teisių, Aplinkosaugos, Lygių galimybių, Etiško verslo, Etiškos darbdavystės* politikomis ir kodeksais bei *Jungtinių Tautų Pasaulinio susitarimo (angl. Global Compact)* ir *EBPO gairėmis daugiašalėms įmonėms* principais.

Grupė kviečia Tiekėjus susipažinti su šiuo dokumentu, raštiškai tai patvirtinti ir įgyvendinti žemiau išvardintus principus savo kasdienėje veikloje. Umega Group pasilieka sau teisę teikti užklausas/tikrinti, ar laikomasi šio *Tiekėjų elgesio kodekso* nuostatų. Turite būti pasiruošę suteikti visą reikalingą su šiuo dokumentu susijusią informaciją ar įrodymus Umega Group įmonėms, siekiant įsitikinti, kad Jūsų įmonėje įgyvendinami visi būtini procesai, garantuojantys atsakingą veiklą aplinkos ir žmonių atžvilgiu. Tiekėjai taip pat privalo vadovautis aukščiausiais verslo etikos standartais ir šiais principais:

1. Bendrieji reikalavimai, ką įsipareigoja Tiekėjas:

1.1. laikytis visų Lietuvos Respublikos įstatymų, kitų norminių teisės aktų, ES teisės aktų, tarptautinių susitarimų ir tos valstybės, kurioje veikia, įstatymų. Tiekėjas privalo laikytis šiame Kodekse išdėstytų reikalavimų, net jei pastarieji nustato aukštesnius standartus ir reikalavimus nei reglamentuoja teisės aktai šalies, kurioje Tiekėjas veikia;

1.2. užtikrinti, kad nebus pažeistos Europos Sąjungos, Jungtinės Karalystės, JAV ir Jungtinių Tautų institucijų nustatytos sankcijos. Tiekėjas turi užtikrinti, kad jo ar jam priklausanti įmonė, jos vadovybė ar savininkai (juridiniai asmenys ir/arba asmenys bei subrangovai) nėra įtraukti į stebėjimo ir/arba sankcijų sąrašą, kurį sudaro aukščiau išvardintos valstybės ir organizacijos. Tiekėjas privalo nedelsdamas informuoti verslo santykiais susijusias Umega Group įmones, jeigu sužino, kad kuri nors jo įmonių, vadovybė ar savininkai, kurie yra juridiniai asmenys ir (arba) asmenys ar verslo partneriai, yra įtraukti į bet kurį tokį sankcijų ir stebėjimo sąrašą;

1.3. užtikrinti Umega Group įmonių patikėtos informacijos saugumą ir konfidencialumą bei tinkamai, laikantis teisės aktų ir su Umega Group įmonėmis pasirašytų sutarčių nuostatų, tvarkyti asmens ir kitus duomenis;

1.4. nustatyti aiškius tikslus, kaip veiksmingai užtikrins, kad būtų laikomasi šiame Kodekse nustatytų reikalavimų, paskirti atsakingus asmenis ir sukurti vidaus procedūras, leidžiančias sklandžiai įgyvendinti šiame dokumente išdėstytus reikalavimus. Tiekėjas prisiima atsakomybę visoje savo tiekimo grandinėje taikyti ne žemesnes atsakingo veikimo nuostatas nei čia išdėstyta;

1.5. apie galimą pažeidimą ir/ar įtariamą esminį priežiūros institucijų ir šio Kodekso nuostatų nevykdymą Tiekėjas įsipareigoja pranešti Umega Group, pasinaudojus šiais kanalais:

Anonimiškai ir konfidencialiai pranešti užpildant formą mūsų svetainėje arba parašant el. paštu: skaidrumas@umegagroup.com

arba konfidencialiai pranešti siųsdami pranešimą LR Pranešėjų apsaugos įstatyme numatyta tvarka: praneseju.apsauga@umegagroup.com

Daugiau informacijos: www.umegagroup.com/praneseju-apsauga

Tiekėjai raginami ne tik, esant poreikiui, pasinaudoti šiuo pranešimų kanalu, bet ir savo įmonėse įdiegti sistemą pranešimams apie galimus pažeidimus.

2. Žmogaus teisės – ką įsipareigoja Tiekėjas:

2.1. saugoti ir gerbti žmogaus teises, su visais savo darbuotojais elgtis pagarbiai, nepažeidžiant jų orumo, užtikrinant jiems galimybes naudotis pagrindinėmis žmogaus teisėmis;

2.2. užtikrinti žmogaus teisių gynimą, vertinti galimas žmogaus teisių rizikas visoje tiekimo grandinėje ir imtis prevencinių priemonių. Tiekėjas turi turėti patvirtintą Žmogaus teisių politiką bei išsamaus patikrinimo procesus, skirtus nustatyti, kokių priemonių imamasi, kad būtų sustabdytas galimas neigiamas poveikis žmogaus teisėms;

2.3. netoleruoti diskriminacijos jokia jos forma, nediskriminuoti dėl rasės, lyties, amžiaus, religijos, etninės kilmės, negalios, šeimyninės padėties, seksualinės orientacijos, nėštumo, socialinio statuso, narys darbuotojų organizacijose ir kitų asmeninių savybių ar objektyviai nepateisinamų priežasčių atžvilgiu, nei priimant į darbą, nei darbo metu, nei nutraukiant darbo santykius. Kiekvienam suprantama kalba turi būti paaiškinama, koks elgesys netoleruojamas ir imamasi aktyvių veiksmų, kad diskriminacija būtų sustabdyta ir apskritai tam užkirstas kelias įmonėse;

2.4. netoleruoti jokių psichologinio, fizinio, seksualinio ar žodinio priekabiavimo, bauginimo, grasinimo, mobingo ar įžeidinėjimo formų, taip pat netoleruoti raginimo ar vertimo tai daryti;

2.5. gerbti darbuotojų saviraiškos laisvę, taip pat teisę į privatumą, nesiimti jokių veiksmų, galinčių riboti ar kitaip neigiamai paveikti laisvę į saviraišką;

2.6. užtikrinti, kad produktai/paslaugos ir verslo procesai sukurti taip, kad būtų gerbiama privatumo ir saviraiškos laisvės aspektai, susiję su žmogaus teisėmis;

2.7. renkant asmens duomenis ar diegiant darbuotojų stebėjimo priemones, gerbti savo darbuotojų, klientų bei kitų su šiais veiksmais susijusių šalių teisę į privatumą;

2.8. užtikrinti, kad vaikai nėra įdarbinami Tiekėjo įmonėse ir jo tiekimo grandinėje. Tiekėjas įsipareigoja laikytis nacionalinių ir ES galiojančių įstatymų bei tarptautinių standartų, susijusių su nepilnamečių bei vaikų apsauga;

2.9. skatinti įvairovę, įsitraukimą ir lygybę, netoleruoti diskriminacijos jokia jos forma. Visiems darbuotojams turi būti sudaromos lygios galimybės dirbti, tobulėti, mokytis, siekti karjeros;

2.10. palaikyti ir skatinti tinkamą elgesį, užtikrinti, kad niekas nepatirtų šiurkštaus arba žiauraus elgesio darbo vietoje: seksualinio priekabiavimo, psichinės ir fizinės prievartos, patyčių, įžeidinėjimo ir smurto. Darbuotojams negali būti grasinama. Drausminės priemonės turi būti taikomos laikantis nacionalinės teisės aktų reikalavimų ir tarptautiniu mastu pripažintų žmogaus

teisių. Negalima taikyti nepagristų drausminių priemonių, atsisakyti mokėti darbo užmokesį, socialines išmokas, negrąžinti dokumentų ar drausti palikti darbo vietą;

2.11. užtikrinti laisvę burtis į taikius susirinkimus ir asociacijas, profesines sąjungas, darbo tarybas. Darbuotojai turi teisę, vadovaudamiesi teisės aktais, rengti susirinkimus, steigti profesines sąjungas ir darbuotojų atstovybes ar prie jų prisijungti. Darbuotojai taip pat turi teisę į kolektyvines derybas. Šių teisių įgyvendinimas negali būti draudžiamas jokiais priemonėmis;

2.12. informuoti Umega Group įmonių atsakingus asmenis apie bet kokią galimą ar faktiškai padarytą neigiamą poveikį žmogaus teisėms ir imtis veiksmų, kad pažeidimai būtų pašalinti, taip pat - prevencinių priemonių, skirtų užkirsti kelią kitiems tokio pobūdžio incidentams;

2.13. užtikrinti saugumą asmenims, pranešantiems ar/ir liudijantiems apie žmogaus teisių pažeidimus ar panašius incidentus.

3. Darbo aplinka - ką įsipareigoja Tiekėjas:

3.1. užtikrinti saugią ir sveiką darbo aplinką pagal galiojančius saugos standartus, palaikyti įdiegtą ir sertifikuotą darbuotojų saugos ir sveikatos valdymo sistemą bei sprendimus. Darbuotojai turi turėti galimybę pranešti apie netinkamas ar pavojingas darbo sąlygas. Tiekėjas turi įdiegti vidines procedūras, stebėseną ir prevencines priemones, kuriomis siekiama apsaugoti žmones nuo nelaimingų atsitikimų darbe, ligų, susijusių su darbu, vesti jų statistiką;

3.2. Tiekėjas turi patvirtintą Darbuotojų saugos ir sveikatos politiką, yra paskyręs atsakingą asmenį/įs, įdiegęs rizikos darbo vietoje vertinimo procesą, atsižvelgiant į savo darbuotojų atliekamo darbo specifiką vykdo reguliarius instruktažus ir mokymus, užtikrina reikalavimų ir instrukcijų laikymąsi, aprūpina darbuotojus kolektyvinėmis ir asmeninėmis apsaugos priemonėmis, tinkamais darbo įrankiais, pagal poreikį rengia kvalifikacijos kėlimo mokymus. Jei darbuotojams suteikiamas gyvenamasis būstas, šioms patalpoms taikomi atitinkami saugos ir sveikatos reikalavimai;

3.3. sudaryti darbuotojams galimybes pranešti Tiekėjo atsakingiems asmenims apie nesaugias darbo sąlygas, o gautus pranešimus tinkamai ištirti ir pašalinti nustatytus neatitikimus;

3.4. užtikrinti, kad nei Tiekėjo įmonėse, nei jo tiekimo grandinėje nebus priverstinio darbo, kalinių darbo ir šiuolaikinės vergovės. Tiekėjas turi užtikrinti šių nuostatų laikymąsi ir tai, kad jo įmonėse ir tiekimo grandinėje: darbas yra laisvai pasirenkamas, neleistini užstatai ar įdarbinimo mokesčiai, darbuotojo asmens dokumentai nėra paimami ir laikomi, darbuotojai gali palikti darbo vietą ne darbo metu, išeiti iš darbo pagal susitarimą ir kad darbuotojas turi teisę nutraukti darbo sutartį įstatymų numatyta tvarka;

Priverstinis darbas – veikla ar paslauga, kurių asmuo nesutiko atlikti laisva valia ar buvo verčiamas tai daryti grasinant bausme ar kitokiu susidorojimu.

Šiuolaikinė vergovė - jėgos ar priespaudos naudojimo formos darbo aplinkoje, ekonominis ar seksualinis išnaudojimas, žeminimas.

3.5. su savo darbuotojais sudaryti teisės aktų reikalavimus atitinkančias darbo sutartis, kuriose būtų aiškiai apibrėžtos darbo sąlygos, darbo valandų skaičius, atlyginimo už viršvalandžius sąlygos, atlyginimas ir darbo užmokesčio mokėjimo dažnumas. Tiekėjas privalo laikytis visų su darbo santykiais (ar jiems prilygstančiais) susijusių nacionalinių ir ES teisės aktų, reglamentų ir

sektoriaus, kuriame veikiama, standartų. Darbo valandos, darbo ir poilsio režimas, viršvalandžių kiekis negali viršyti įstatymuose numatytų normų;

3.6. teisingai ir tinkamai atlyginti už atliktą darbą, atlygį mokėti reguliariai, laiku ir sąžiningai pagal darbo rezultatus, darbuotojui suprantama forma pateikti aiškią informaciją apie išmokėtą atlygį už kiekvieną laikotarpį. Priedų ar paskatinimų sistema turi būti sąžininga ir teisinga kiekvieno darbuotojo atžvilgiu bei aiškiai iškomunikuota. Turi būti imamasi visų prevencinių veiksmų, kad šis procesas nesukurtų prielaidų diskriminacijai ar nelygybei. Visos iš darbo santykių kylančios pareigos turi būti išdėstytos raštu darbuotojo darbo sutartyje. Negalima taikyti jokių išskaitymų už darbo priemones ir išteklius;

3.7. gerbti savo darbuotojų teisę burtis į profesines sąjungas, darbo tarybas ir jungtis prie jų bei vesti kolektyvines derybas nesibaiminant susilaukti neigiamų atsakomųjų veiksmų.

4. Aplinkosauga - ką įsipareigoja Tiekėjas:

4.1. laikytis visų aplinkos apsaugos srities įstatymų ir teisės aktų, taikomų Tiekėjo veiklai;

4.2. aktyviai siekti mažinti savo veiklos neigiamą poveikį aplinkai ir didinti teigiamą – siekti ŠESD emisijų kontrolės ir mažinimo, atliekų kontrolės ir mažinimo, vandens išteklių apsaugos, atsinaujinančių energijos šaltinių naudojimo, energetinio efektyvumo, pavojingų medžiagų valdymo (laikymo, naudojimo, atliekų tvarkymo) bei žiediško atitinkamose savo veiklos srityse. Tiekėjas turi turėti patvirtintą aplinkosaugos politiką, matuoti savo poveikius ir rizikas;

4.3. dėti visas pastangas, kad veikla nedarytų žalos dirvožemiui, neterštų vandenų bei oro, neskleistų kenksmingo triukšmo, tausotų gamtos išteklius, nekeltų grėsmės prieigai prie švaraus geriamo vandens, neapsunkintų galimybės naudotis sanitariniais įrenginiais ir nepakenktų žmonių sveikatai;

4.4. prekių gamybai, paslaugų teikimui bei darbų atlikimui naudoti kuo mažiau arba visai nenaudoti pavojingų cheminių medžiagų arba tokių medžiagų, kurių poveikis žmogaus sveikatai ir aplinkai nėra aiškus, taip pat nekelti pavojaus žmogaus sveikatai ir aplinkai;

4.5. laikytis atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, siekti mažinti su veikla susijusių atliekų kiekius, taip pat užtikrinti tinkamą atliekų sutvarkymą, kuo labiau sumažinant neigiamo atliekų poveikio aplinkai riziką;

4.6. siekti mažinti žaliavų bei gamtos išteklių, įskaitant vandens išteklius, vartojimą bei užtikrinti efektyvų jų naudojimą, taip pat siekti didinti energijos, pagamintos iš atsinaujinančių šaltinių, naudojimą savo veikloje;

4.7. kiek tai įmanoma, atlikti savo vykdomos veiklos poveikio aplinkai rizikos vertinimą bei siekti užkirsti kelią tokios rizikos pasireiškimui, taip pat nustatyti vykdomos veiklos poveikio aplinkai ir klimatui mažinimo tikslus bei įgyvendinti atitinkamas priemones;

4.8. taikant žiedinės ekonomikos principus siekti atsakingo, aplinką tausojančio žaliavų tiekimo, į savo pirkimo procedūras siekti įtraukti aplinkosaugos kriterijus, o kuriant produktus, atsižvelgti į energetinio efektyvumo, antrinio panaudojimo bei perdurbimo kriterijus;

4.9. atliekant darbus ar teikiant paslaugas vietovėse, esančiose netoli gyvenviečių, veikti taip, kad nebūtų daroma žala aplinkai, vietos bendruomenėms, jų infrastruktūrai ar nuosavybei, o tokiai žalai atsiradus, įgyvendinti proporcingas žalos atstatymo ar kompensacines priemones,

užtikrinančias, kad nebūtų pažeisti vietos bendruomenių interesai ar kitaip neigiamai paveikta jų gyvenamoji, socialinė ir ekonominė aplinka;

4.10. siekti valdyti savo veikloje atsirandantį poveikį aplinkai, taikant aplinkos apsaugos vadybos standartą LST EN ISO 14001 (ar analogišką Europos Sąjungos ar kitą tarptautinį standartą) arba sudarant aplinkos apsaugos programą, kurioje būtų įvertintos veikloje atsirandančios neigiamo poveikio aplinkai rizikos bei jų valdymo priemonės.

5. Kova su korupcija - ką įsipareigoja Tiekėjas:

5.1. laikytis išstatymų ir etiško verslo standartų, kad būtų užkirstas kelias kyšininkavimui, korupcijai ir bandymui papirkti;

5.2. turėti etiško veikimo principus ir antikorpucines nuostatas patvirtinančią politiką;

5.3. vengti situacijų, dėl kurių galėtų kilti interesų konfliktas, o esant galimam arba esamam interesų konfliktui su Umega Group įmonėmis, nedelsiant įspėti Umega Group įmonių atsakingus asmenis ar/ir pranešti pasinaudojus 1.5. punkte nurodytais pranešimų kanalais ir operatyviai imtis priemonių interesų konfliktui suvaldyti ir/ar pašalinti;

5.4. susilaikyti nuo bet kokių dovanų, kurios gali būti laikomos neteisėtomis, priėmimo ar teikimo, taip pat paramos, prekių tiekimo, paslaugų ar darbų atlikimo nemokamai, siekiant įgyti nesąžiningą pranašumą;

5.5. susilaikyti nuo bet kokių neteisėtų mokėjimų, dovanų Umega Group įmonėms, jų darbuotojams, valstybės tarnautojams, politinėms partijoms, politikams, kandidatams į politines pareigas ar kitiems asmenims;

5.6. laikytis teisės aktų reikalavimų, susijusių su labdaros ar paramos teikimu;

5.7. vykdyti veiklą laikantis sąžiningos konkurencijos principų, nedalyvauti jokios formos draudžiamuose susitarimuose, kurie apriboja ar pažeidžia sąžiningą konkurenciją;

5.8. netoleruoti kyšininkavimo, papirkinėjimo, prekybos poveikiu, pinigų plovimo, piktnaudžiavimo pareigomis ir bet kokių kitų korupcijos formų, nesiūlyti, nemokėti, nežadėti savo klientui, tiekėjui, partneriui ar jų atstovams jokio neteisėto atlygio ar kitos neteisėtos naudos, to paties nepriimant iš jų;

5.9. siekti savo veikloje įgyvendinti korupcijos prevencijos priemones korupcijos rizikai valdyti ir pagal galiojančius teisės aktus nustatyta tvarka pranešti atsakingoms institucijoms apie galimus korupcijos atvejus;

5.10. nustačius korupcijos atvejį, imtis prevencinių ir kitokių priemonių, kad tokio pobūdžio atvejai ateityje nepasikartotų.

6. Tiekėjų elgesio kodekso laikymosi priežiūra:

6.1. tiekėjai turi užtikrinti šio *Tiekėjų elgesio kodekso* nuostatų įgyvendinimą, ir Umega Group prašymu, pateikti tai patvirtinančius dokumentus, duomenis bei kitus papildomus paaiškinimus, kurių gali paprašyti Umega Group, atlikdama Tiekėjo vertinimą ir prižiūrėdama šio *Tiekėjų elgesio kodekso* nuostatų laikymąsi;

6.2. Tiekėjas turi užtikrinti ir stebėti, kad jo veikla atitiktų teisinius reikalavimus ir šio *Tiekėjų elgesio kodekso* nuostatas. To paties Tiekėjas turi reikalauti ir iš savo tiekimo grandinės;

6.3. Tiekėjas privalo imtis visų įmanomų priemonių šalinti bet kokius savo paties ar Umega Group įmonių nustatytus ar pastebėtus neatitikimus šio *Tiekėjo etikos kodekso* nuostatoms, siekti juos ištaisyti per su Umega Group sutartą terminą ir apie tai informuoti Umega Group įmonių atsakingus asmenis;

6.4. Tiekėjo atsisakymas pateikti informaciją ar paaiškinimus, vengimas ar vilkinimas juos pateikti, neteisingos informacijos teikimas, vengimas ištaisyti nustatytus neatitikimus gali būti laikomas šiurkščiu šio Tiekėjų etikos kodekso pažeidimu;

6.5. Tiekėjui šiurkščiai pažeidus šį *Tiekėjų elgesio kodeksą*, Umega Group pasilieka teisę įvertinti tokias Tiekėjo elgesio pasekmes Tiekėjo vykdomos sutarties apimtyje, neatsiribojant nuo galimybės priimti atitinkamus sprendimus dėl tolimesnio bendradarbiavimo;

6.6. apie įtariamą ar įvykusį šio *Tiekėjų elgesio kodekso* nuostatų pažeidimą, arba susidūrus su sunkumais ištaisant užfiksuotus neatitikimus šio kodekso nuostatoms, Tiekėjai skatinami sąžiningai pranešti sutartyje nuodytam Umega Group kontaktiniam asmeniui arba pasinaudojus 1.5. punkte nurodytais Umega Group pranešimų kanalais. Tiekėjai raginami ne tik, esant poreikiui, pasinaudoti galimybe pranešti, bet ir savo įmonėse įdiegti sistemą pranešimams apie galimus pažeidimus.

Pasirašydamas tiekėjas sutinka, kad perskaitė ir sutinka su jam keliamais atsakingo verslo veikimo reikalavimais:

Įmonė

Vardas, pavardė

Pareigos

Parašas

data